

Aan

Minister van SZW

nota

Vaststelling AOW-gerechtigde leeftijd, aanvangsleeftijd
2031 en pensioenrichtleeftijd 2027

TER BESLISSING

Directie

Datum
03-11-2025

Onze referentie
2025-

Opgesteld door
Persoonsgegevens

Uiterlijk bij
30 oktober 2025

Bijlage(n)
4

Aanleiding

Het CBS heeft op dinsdag 28 oktober (onder embargo) de prognose geleverd van de gemiddelde resterende levensverwachting voor 65-jarigen voor de kalenderjaren 2031 en 2037. Het CBS publiceert deze cijfers op vrijdag 7 november om 6:30 uur. Met de cijfers uit deze prognose worden de AOW-gerechtigde leeftijd en de AOW-aanvangsleeftijd in 2031 en de pensioenrichtleeftijd in 2027 vastgesteld.

De AOW-gerechtigde leeftijd en bijbehorende aanvangsleeftijd worden niet verhoogd. Bijgaand ontvangt u de mededeling waarmee u dit bekendmaakt. In de Kamerbrief licht u deze wijziging toe en stelt u mede namens de Staatssecretaris van Financiën (fiscaliteit, belastingdienst en douane) de pensioenrichtleeftijd vast.

Geadviseerd besluit

- Kennis te nemen van de CBS-prognoses en systematiek waarop de AOW-gerechtigde leeftijd en pensioenrichtleeftijd wordt vastgesteld.
- De mededeling over de vaststelling van de AOW-gerechtigde leeftijd op 67 en drie maanden en de aanvangsleeftijd op 17 jaar en drie maanden in 2031 en de toelichting daarbij te ondertekenen.
- In te stemmen met vaststelling van de pensioenrichtleeftijd 2027 op 68 jaar.
- De Kamerbrief te ondertekenen voor verzending op vrijdag 7 november (maar niet eerder dan de publicatie van de cijfers door het CBS).

Dank +
afkond!

Kernpunten

Vaststelling AOW-gerechtigde leeftijd en aanvangsleeftijd 2031 en
pensioenrichtleeftijd 2027

- Het CBS voorziet een resterende levensverwachting van 65-jarigen in 2031 van 21,02 jaar. Op basis van deze prognose wordt de AOW-gerechtigde leeftijd in 2031 vastgesteld op 67 jaar en drie maanden. Dit betekent dat de AOW-gerechtigde leeftijd en aanvangsleeftijd niet verhoogd worden. De AOW-gerechtigde leeftijd staat al vanaf 2028 op 67 en drie maanden. De aanvangsleeftijd, de leeftijd waarop de opbouw begint, is daarmee 17 jaar en drie maanden.

- Afgelopen jaren was de CBS-prognose van de levensverwachting lager dan eerder voorzien, als gevolg van aanhoudende oversterfte door de coronapandemie. Dat impliceerde toen dat de AOW-gerechtigde leeftijd nog niet zou zijn verhoogd naar 67 en drie maanden, maar op 67 jaar zou zijn gebleven. Dit leidde tot vragen uit de Kamer en de media. Dit jaar zien we voor 2031 dat de opwaartse trend zich herstelt en de AOW-leeftijd weer overeenkomt met de prognose van de levensverwachting.
- De AOW-gerechtigde leeftijd wordt jaarlijks vastgesteld voor vijf jaar later, aan de hand van de levensverwachting en de wettelijke formule. In de toelichting in deze nota staat de berekening van de AOW-gerechtigde leeftijd in 2031 met de CBS-cijfers. In de concept-Kamerbrief wordt de systematiek en de vaststelling toegelicht. De berekening van de AOW-gerechtigde leeftijd staat in de toelichting op de mededeling.
- Mede namens de Staatssecretaris Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane stelt u in de Kamerbrief ook de fiscale pensioenrichtleeftijd vast. Deze blijft in 2027 68 jaar. De pensioenrichtleeftijd is de leeftijd waarop het aanvullende pensioen ingaat en waarop de hoogte van de pensioenpremie wordt gebaseerd
- Alle stukken zijn afgestemd met de directies WBJA, FEZ en PDP en FIN.

Datum
03-11-2025

Onze referentie
2025

Kernpunten monitor AOW-gerechtigde leeftijdsverhoging

- Sinds 2019 wordt de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd gemonitord. De feiten en trends die samenhangen met de AOW-gerechtigde leeftijdsverhoging en langer doorwerken worden zo jaarlijks in beeld gebracht. Het gaat daarbij om de thema's: arbeidsmarkt, inkomen, inzetbaarheid en gezondheid. Voor het eerst is nu ook de Regeling Vervroegde Uittreding (RVU) meegenomen.
- Met bijgaande Kamerbrief biedt u ook de zesde editie van de AOW-monitor aan de Kamer aan. Het beeld uit deze monitor is al gedurende de looptijd consistent. In de brief licht u kort de belangrijkste bevindingen toe. In de toelichting treft u de samenvatting van het rapport aan.

Toelichting

Systematiek en berekening AOW-gerechtigde leeftijd

- In de AOW is de stapsgewijze verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd tot en met 2025 vastgelegd. Vanaf 2026 is deze voor 2/3^e gekoppeld aan de ontwikkeling van de resterende levensverwachting. In artikel 7a, tweede lid van de Algemene Ouderdomswet staat dat verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd jaarlijks wordt vastgesteld met een formule met CBS-ramingen van de macro gemiddelde resterende levensverwachting op 65-jaar. De wet voorziet alleen in een *opwaartse* koppeling.
- Voor 2031 verwacht het CBS een resterende levensverwachting op 65-jarige leeftijd van 21,02 jaar. Uit de formule volgt een getal (V) van 0,0033. De AOW-gerechtigde leeftijd en aanvangsleeftijd voor 2031 blijven ongewijzigd op respectievelijk 67 jaar en drie maanden en 17 en drie maanden.
- De V in 2031 is hoger dan 0, maar lager dan 0,25. Dit betekent dat de AOW-gerechtigde leeftijd en de prognose van de levensverwachting in 2031 weer in lijn zijn met elkaar. Een getal onder de 0,25 betekent dat de levensverwachting in 2031 onvoldoende is toegenomen voor een verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd. Afgelopen jaren zagen we dat de levensverwachting een lagere AOW-gerechtigde leeftijd zou veronderstellen dan eerder vastgesteld (V lager dan 0). Dit leidde tot discussie over de systematiek.
- De AOW-gerechtigde leeftijd voor een bepaald jaar kan, eenmaal vastgesteld, met latere prognoses niet meer wijzigen zonder wetswijziging. Daarnaast kan de AOW-gerechtigde leeftijd maximaal 1 jaar per 5 jaar stijgen. Dat biedt mensen de gelegenheid om zich voor te bereiden op hun pensioendatum.
- De volledige formule luidt: $V = \frac{2}{3} * (L - 20,64) - (P - 67)$, waarbij
  - V – de periode is waarmee de pensioengerechtigde leeftijd respectievelijk aanvangsleeftijd wordt verhoogd, uitgedrukt in

perioden van een jaar. Indien V negatief of minder dan 0,25 is, wordt deze gesteld op 0. Indien V 0,25 of meer is, wordt deze gesteld op drie maanden;

- $2/3$ – de coëfficiënt is die er in de formule voor zorgt dat de toename van levensverwachting voor tweederde meetelt in een stijging van de AOW-gerechtigde leeftijd;
  - L – de geraamde macro gemiddelde resterende levensverwachting op 65-jarige leeftijd in het kalenderjaar van verhoging is;
  - $20,64$ – de door CBS in 2019 geraamde resterende levensverwachting op 65^e-jarige leeftijd voor het jaar 2024 is;
  - P – de geldende AOW-gerechtigde leeftijd is in het jaar voorafgaand aan het aanpassingsjaar (67 en drie maanden); en
  - 67 – de geldende AOW-gerechtigde leeftijd is in jaren in 2025.
- Het CBS veronderstelt dat de tijdelijke effecten van de coronapandemie in de oversterfte zijn uitgewerkt. Ze geven mee dat de levensverwachting herstelt, maar op lange termijn is er een langzamere toename in de levensverwachting te zien. CBS voorziet dat de ontwikkeling van de levensverwachting pas over enkele jaren een verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd kan zorgen.
  - Het CBS maakt jaarlijks (regulier in december) de ramingen van de macro gemiddelde resterende levensverwachting bekend t/m 2070, waaronder de macro gemiddelde resterende levensverwachting op 65-jarige leeftijd. Op basis van een contract met SZW levert het CBS deze ramingen voor 2031 en 2037 vooraf onder embargo aan. Het CBS publiceert op vrijdag 7 november 6:30 uur de prognose van de ontwikkeling levensverwachting met een persbericht. Het persbericht wordt vooraf onder embargo met SZW gedeeld. Daarmee gaan we na of de inhoud van Kamerbrief brief overeenkomt met het persbericht.
  - De vaststelling van de AOW-gerechtigde leeftijd en de aanvangsleeftijd is een wettelijke verplichting, waarvan jaarlijks mededeling moet worden gedaan in de Staatscourant. De verhoging treedt telkens in werking vijf jaar na de uiterste datum van vaststelling.

Datum
03-11-2025

Onze referentie
2025

Systematiek berekening fiscale pensioenleeftijd

- De fiscale pensioenrichtleeftijd, de leeftijd waarop het aanvullende pensioen ingaat en waarop de hoogte van de pensioenpremie wordt gebaseerd, is in 2014 in één keer verhoogd van 65 jaar naar 67 jaar. Per 2018 is de pensioenrichtleeftijd vastgesteld op 68 jaar.
- Sinds 2015 is de fiscale pensioenrichtleeftijd net als de AOW-gerechtigde leeftijd gekoppeld aan de macro gemiddelde resterende levensverwachting, maar dan op basis van de resterende levensverwachting van 65-jarigen in het kalenderjaar 10 jaar na het kalenderjaar van wijziging (2037).
- Een aanpassing van de fiscale pensioenrichtleeftijd gebeurt met stappen van hele jaren en moet tenminste één jaar voordat deze in werking treedt door het kabinet worden bekendgemaakt. Op verzoek van FIN wordt in bijgaande brief ook de fiscale pensioenrichtleeftijd voor 2027 vermeld. De brief is ambtelijk afgestemd.
- Sinds de inwerkingtreding per 1 juli 2023 van de Wet toekomst pensioenen komt de fiscale pensioenrichtleeftijd als zodanig niet meer terug in het fiscale kader. De fiscale pensioenrichtleeftijd blijft nog wel van belang voor het overgangsrecht en is zodoende in de brief opgenomen.

Samenvatting belangrijkste conclusies AOW monitor

- Werknemers van 61 tot 65 jaar willen steeds vaker doorwerken na hun 65ste en denken dit ook vaker te kunnen. Voor zelfstandigen stijgt de leeftijd tot waarop zij denken te kunnen en willen doorwerken niet. Bij hen ligt de leeftijd tot waarop zij willen en kunnen doorwerken al jaren boven de geldende AOW-gerechtigde leeftijd.
- Uit de analyses blijkt dat de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd zorgt dat werknemers later met pensioen gaan. Dit blijkt onder andere uit de stijging in de gemiddelde pensioenleeftijd. De toename in gemiddelde

pensioenleeftijd is sinds 2019 wel afgevlakt, vermoedelijk door het minder snel oplopen van de AOW-gerechtigde leeftijd sinds het Pensioenakkoord en mogelijk door effecten van corona.

- De AOW-gerechtigde leeftijd is steeds belangrijker geworden als normleeftijd om met pensioen te gaan. Dit komt mede door de afschaffing van de VUT en het prepensioen. Toen dit nog mogelijk was ging een relatief groot deel van de werknemers voor hun 65ste met pensioen. Momenteel blijven de meeste werknemers actief op de arbeidsmarkt totdat zij de AOW-gerechtigde leeftijd bereiken. Of dit zo blijft, nu de fiscale heffing op regelingen voor vervroegd uittreden (RVU) is versoepeld, zal in de komende monitors moeten blijken.
- Naar aanleiding van de hogere AOW-gerechtigde leeftijd is er geen actief substitutie-effect richting de sociale zekerheid, maar het sociale zekerheidsgebruik stijgt per saldo wel om twee redenen. Ten eerste leidt de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd ertoe dat langer een werkloosheids-, arbeidsongeschiktheids- of bijstandsuitkering wordt ontvangen. Wie al vóór de AOW-gerechtigde leeftijd een uitkering had, blijft die doorgaans gebruiken tot de nieuwe AOW-gerechtigde leeftijd in plaats van met pensioen te gaan. Dit wijst op passieve substitutie rond de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd. Ten tweede stijgt het risico op instroom met leeftijd. Er zijn echter geen aanwijzingen dat ouderen massaal rond hun 65ste of rond de nieuwe AOW-gerechtigde leeftijd bewust instromen in sociale zekerheid. Actieve substitutie, waarbij ouderen eerder stoppen met werken om in de periode tussen de oude en de verhoogde AOW-gerechtigde leeftijd een uitkering te gebruiken, komt dus nauwelijks voor.
- Het gebruik van RVU is een optie voor ouderen om eerder te stoppen met werken dan de AOW-gerechtigde leeftijd. Het is nog te vroeg om uitspraken over te doen over het gebruik, omdat de regeling nog slechts twee jaar is gemonitord. Uit de eerste analyses blijkt dat de instroom vooral plaatsvindt tussen 64 en 66 jaar, dus later dan bij de eerdere VUT- en prepensioenregelingen. Vooral laag- en middelbaaropgeleiden maken gebruik van de regeling.
- Werknemers en werkgevers nemen samen maatregelen om langer doorwerken mogelijk te maken. De scholingsdeelname onder oudere werknemers neemt toe en werkgevers treffen vaker algemene gezondheidsmaatregelen of passen werktijden en takenpakketten aan.
- Het verhogen van de AOW-gerechtigde leeftijd heeft nauwelijks effect op het (nominale) bruto inkomen. Ouderen die later hun AOW-gerechtigde leeftijd bereiken vertonen zowel vóór als na die leeftijd geen andere inkomenstrend dan ouderen die eerder de AOW-gerechtigde leeftijd bereikten. Wel is er tussen 60 en 67 jaar een algemene daling in het (nominale) bruto inkomen zichtbaar. Het is niet evident of dit ook leidt tot een daling van het netto inkomen, omdat de belastingdruk voor AOW'ers lager is;
- Het verhogen van de AOW-gerechtigde leeftijd heeft geen meetbaar effect op de gezondheid van ouderen, al is er wel een lichte stijging zichtbaar in het aantal gezonde levensjaren. Tussen 2007 en 2023 is de resterende levensverwachting in goede ervaren gezondheid gemiddeld met 1 jaar en 2 maanden toegenomen en die in goede geestelijke gezondheid met 1 jaar en 7 maanden. In dezelfde periode steeg de AOW-gerechtigde leeftijd met 1 jaar en 10 maanden.

Datum
03-11-2025

Onze referentie
2025-

Bijlagen

Volgnummer	Naam	Actie	Informatie
1	Kamerbrief - Vaststellen AOW-leeftijd en	Ondertekenen en verzenden aan TK	

aanvangsleeftijd
2031 en
pensioenrichtleeftijd
2027

2	Mededeling – Vaststellen AOW- gerechtigde leeftijd en aanvangsleeftijd 2031	Ondertekenen en toelichting ondertekenen voor publicatie in Staatscourant
3	CBS Sterfteprognose 2025	Ter informatie (niet verzenden)
4	Monitor AOW- gerechtigde leeftijdsverhoging	Verzenden aan TK

Datum
03-11-2025

Onze referentie
2025-